สำนักงาน ลปง.
เลขที่รับ คท. ๑๗๙
วันที่รับ ๒๗ ธ.ค. ๒๕๖๒
เวลา ๑๕.๕๐ น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ส่วนความร่วมมือคดีระหว่างประเทศ คท. โทร. ๐ ๒๒๑๙ ๓๖๐๐ ต่อ ๑๑๓๒ (ทัตพิชา)
ที่ ปง ๐๐๐๘.๔/๑๔๒๙ **วันที่** ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒
เรื่อง รายงานการเดินทางไปประชุมประจำปี CARIN ANNUAL MEETING 2019

เรียน ลปง ผ่าน รอง ลปง.

๑. **เรื่องเดิม**

หนังสือที่ ปง. ๐๐๐๘.๔/๑๓๑๐ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ อนุมัติให้ นางสาวทัตพิชา ชัยทัต ผู้อำนวยการส่วนความร่วมมือคดีระหว่างประเทศ กองความร่วมมือระหว่างประเทศ เข้าร่วมการประชุม Camden Asset Recovery Inter-agency Network (CARIN) จัดโดย European Commission ณ กรุงบูคาเรสต์ ประเทศโรมาเนีย ในระหว่างวันที่ ๔- ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

๒. **ข้อเท็จจริง**

คท.ขอเสนอสรุปสาระสำคัญของการประชุมดังกล่าว ดังนี้

๒.๑ CARIN เป็นเครือข่ายเครื่องมือทางกฎหมายในกลุ่มสหภาพยุโรป จัดตั้งขึ้นในการประชุมสภาคองเกรสในกรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ ในระหว่างวันที่ ๒๒-๒๓ กันยายน ๒๕๔๗ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศในกลุ่มยุโรปในการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือติดตามทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และสร้างเครือข่ายสมาชิก เพื่อดำเนินการประสานติดตามทรัพย์สินในการกระทำความผิดระหว่างประเทศ นอกจากนั้นยังเน้นย้ำการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและดำเนินการเพื่อให้คำแนะนำแก่หน่วยงานต่าง ๆ เช่น คณะกรรมาธิการยุโรปและคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป ทำหน้าที่เป็นกลุ่มที่ปรึกษาให้กับการติดตามทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และกลุ่มเครือข่ายตำรวจสากลยุโรป (Europol) ซึ่งเป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของสหภาพยุโรป (EU) โดยประเทศไทย มีสำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงาน ปปง. เป็นหน่วยงานผู้ประสานงานหลัก

๒.๒ แนวคิดการสร้างระบบติดตามทรัพย์สินคืน

โดยในที่ประชุมมีการนำเสนอข้อเสนอแนะการจัดการสร้างระบบติดตามและยึดทรัพย์ของอาชญากรทั้งภายในและภายนอกสหภาพยุโรป โดยผู้แทนสำนักงาน ปปง. ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่าระบบกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยนั้นแตกต่างกับกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ที่ใช้กฎหมายและระเบียบวิธีการปฏิบัติเดียวกัน นอกจากนั้นประเทศไทยยังคงมีข้อจำกัดในเรื่องการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางในการรวบรวมข้อมูลรายละเอียดของทรัพย์สินที่ยึดและอายัดจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่างๆ มาไว้ในระบบฐานข้อมูลเดียวกัน ดังนั้นการที่จะเข้าถึงข้อมูลในเรื่องการติดตามทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอย่างเป็นทางการนั้น ต้องผ่านผู้ประสานงานกลาง (Central Authority) และความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศเท่านั้น อย่างไรก็ดี ปัจจุบัน พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่แก้ไขกำหนดให้ผู้ประสานงานกลางสามารถส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้มา

จากการกระทำความผิดใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในศาล แม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอ อันทำให้การให้ความร่วมมือเป็นไปอย่างกว้าง แต่อย่างไรก็ตามหากเป็นการประสานความร่วมมือในการติดตามทรัพย์สินอย่างไม่เป็นทางการนั้นสามารถประสานข้อมูลมายัง สำนักงาน ปปง. ได้ โดยผู้แทนของ ประเทศฝรั่งเศสและเบลเยี่ยมได้แสดงความขอบคุณ สำนักงาน ปปง. สำหรับความร่วมมืออย่างดียิ่งในปีที่ผ่านมา

๒.๓ การบริหารจัดการทรัพย์สิน

ผู้แทนจากหน่วยบริหารจัดการทรัพย์สิน (National Authority for Seized and Confiscated goods : AMO) กล่าวสรุปว่า AMO เริ่มก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๔ เป็นหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการทรัพย์สินที่ได้จากการยึดอายัด โดยมีความร่วมมือใกล้ชิดกับสำนักงานบริหารทรัพย์สิน (Movable goods agency) เป้าหมายคือการนำทรัพย์สินที่ยึดอายัดได้มาบริหารจัดการให้เกิดการเพิ่มมูลค่า/กำไร โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด โดยในหลายประเทศยังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการทรัพย์สิน โดยหน่วยงานที่ยึดและอายัดทรัพย์สินไม่มีอำนาจเด็ดขาดในการบริหารจัดการ ทำให้ทรัพย์สินบางประเภทเสื่อมมูลค่าไปอย่างน่าเสียดาย

ผู้แทนฝ่ายไทยได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในส่วนของการดำเนินการของกองบริหารจัดการทรัพย์สินของสำนักงาน ปปง. จะมีส่วนที่แตกต่างกันคือทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์/สังหาริมทรัพย์ การให้ผู้มีส่วนได้เสียรับไปดูแลและใช้ประโยชน์ การแต่งตั้งผู้จัดการเพื่อบริหารทรัพย์สินให้เกิดรายได้ การออกให้เช่า แต่ทั้งนี้ประเด็นที่ทุกฝ่ายให้ความสำคัญคือการจัดเก็บทรัพย์สินดิจิตอลหรือเงินเสมือนจริง Visual Currency ซึ่งในหลายประเทศกำลังพิจารณาการสร้าง E-Government Wallet หรือกระเป๋าเงินเสมือนจริงของรัฐ เพื่อไว้จัดเก็บเงินเสมือนจริง หรือเงินดิจิตอลที่ได้มาอย่างผิดกฎหมาย ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายอนุญาตให้หน่วยรัฐ ยึดและจัดเก็บสกุลเงินดิจิตอล ส่งผลให้เจ้าหน้าที่สามารถจับกุมอาชญากรรมทางไซเบอร์แต่ไม่สามารถแตะต้องทรัพย์สินเหล่านั้นได้ นอกจากนั้นผู้แทนจากประเทศโปแลนด์ให้ความเห็นว่าผู้บังคับใช้กฎหมายจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสืบสวนและแสวงหาพยานหลักฐานการได้มาซึ่งการเปิดรหัสกระเป๋าเงินเก็บแบบดิจิตอล จึงให้ความเห็นว่าในการตรวจค้นจับกุมต้องหานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์หรืออาชญากรรมทางเทคโนโลยีเข้าร่วมในการตรวจค้นเพื่อแสวงหาหลักฐาน

๒.๔ การแบ่งปันทรัพย์สิน

สนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ จัดทำข้อตกลงในการเฉลี่ยทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิด โดยได้แนะนำแนวทางในการเฉลี่ยทรัพย์ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Model Sharing Agreement) โดยบัญญัติให้รัฐภาคีจะต้องยึดถือปฏิบัติว่าด้วยความร่วมมือและการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ ระหว่างรัฐภาคี ซึ่งรัฐภาคีหนึ่งได้รับความช่วยเหลือ กับอีกรัฐภาคีหนึ่งให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการใด ๆ ตลอดจนถึงการริบทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำ และคืนทรัพย์หรือเฉลี่ยทรัพย์ให้แก่รัฐภาคี ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ โดยรัฐภาคีคู่สัญญาอาจจะตกลงในการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์จากความร่วมมือที่รัฐภาคีนั้นได้ให้ความช่วยเหลือในการสืบสวนสอบสวนจนไปสู่การริบทรัพย์และอาจจะหักค่าใช้จ่ายในการสืบสวน

การฟ้องร้องและการดำ เนินคดีเพื่อนำ มาสู่การริบทรัพย์นั้น โดยในที่ประชุมมีการนำเสนอแนวทางการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์ตามข้อตกลงระหว่างประเทศของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้อนุญาตให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายสามารถทำความตกลงกับรัฐต่างประเทศในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศและการเฉลี่ยทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดและแนวทางในการดำ เนินการให้ความช่วยเหลือกับรัฐต่างชาติ และวิธีการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สิน ให้กับรัฐต่างประเทศ ดังนี้ (๑) การช่วยเหลือในระดับสูงหรือมีการใช้ความพยายามและงบประมาณสูงในการช่วยเหลือ จะได้รับการแบ่งเฉลี่ยร้อยละ ๕๐ – ๘๐ (๒) การช่วยเหลือในระดับปานกลางจะได้รับการแบ่งเฉลี่ยร้อยละ ๔๐-๕๐ (๓) และการช่วยเหลือในระดับทั่วไปจะได้รับการแบ่งเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ ๔๐ เว้นแต่ในกรณีที่มีข้อตกลงในการเฉลี่ยทรัพย์ซึ่งกันและกันไว้เป็นการเฉพาะ โดยผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดชี้แจงว่า กรณีการแบ่งปันทรัพย์สินนั้น พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๙ ที่แก้ไขครอบคลุมถึงการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ และคืนทรัพย์สินที่ริบทรัพย์ให้แก่ประเทศผู้ร้องภายหลัง หากในทางปฏิบัติยังไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจาก ต้องมีการเจรจาทำข้อตกลงระหว่างรัฐในการแบ่งปันทรัพย์และกำหนดสัดส่วนการเฉลี่ยทรัพย์

๓. **<u>กฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง</u>**

-

๔. **<u>ข้อพิจารณา</u>**

คท. พิจารณาแล้วเห็นว่าการเดินทางเข้าร่วมหารือกับเครือข่ายการติดตามสินทรัพย์คืนระหว่างประเทศในกลุ่มยุโรป (CARIN) ดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสำนักงาน ปปง. และเห็นควรให้มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในการสืบสวนสอบสวนและการดำเนินคดีต่างๆ ที่เกี่ยวกับการฟอกเงินซึ่งเป็นปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติให้มากขึ้น ตลอดจนความร่วมมือในการติดตามทรัพย์สินคืนแก่ประเทศผู้ร้อง เพื่อเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในเวทีประชาคมระหว่างประเทศและเพื่อปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเห็นควรส่งเรื่องให้ กอง บส. เพื่อทราบ

๕. **<u>ข้อเสนอ</u>**

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางสาวทัตพิชา ชัยทัต)
ผู้อำนวยการส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศ

-ทราบ
-ดำเนินการตามเสนอ

(นายสรรเพชญ แสงเนตรสว่าง)
ผู้อำนวยการกองความร่วมมือระหว่างประเทศ

๒ ม.ค. ๒๕๖๓